

Reacties graag naar:
ebn@ser.nl
Postbus 90405
2509 LK Den Haag
www.europese-beweging.nl
Voor contributies: ING nr. 5031

Europese Beweging Nederland

AGENDA

Actualiteitenseminar 'De financieel-economische crisis: Bedreiging of kans voor de Europese Unie?'

17 maart, 14.00- 16.30 uur, Huys Clingendael

Dit seminar wordt georganiseerd door het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken (NIGZ) en het Europa Programma van Instituut Clingendael (CESP). De sprekers zijn Prof.dr. Jacques Pelkmans en Prof.dr. Jan Rood en de bijeenkomst wordt voorgezeten door Prof.dr. Alfred van Staden. Aanmelding per email voor 12 maart: ngiz@clingendael.nl

Symposium over 'De relevantie van spiritualiteit voor Europa'

6 april, 16.00-17.30 uur, Huys Clingendael

Dit symposium wordt georganiseerd ter gelegenheid van de aanbieding van het boek *Spiritual Awakening; the Hidden key to Peace and Security, Just and Sustainable Economics and a Responsible European Union* door auteur Edy Korthals Altes, aan dr. Bernard Bot. Aanmelding voor 2 april per email: cveltkamp@clingendael.nl

Flitscongres Europese Parlementsverkiezingen

17 april 13.30 tot 17.30 uur, Den Haag

De Nederlandse Vrouwen Raad (NVR) organiseert een Flitscongres Europese Parlementsverkiezingen in de Oude Zaal van de Tweede Kamer. Tijdens het congres zullen vrouwelijke (kandidaat-) Europarlementariërs toelichten waar zij en hun partij voor staan. Tevens zullen zij ingaan op belangrijke thema's als geweld tegen vrouwen, vrouwenhandel en prostitutie, gelijke beloning, herverdeling van betaald en onbetaald werk, veiligheid en duurzame ontwikkeling.

Aanmelding verplicht, voor 7 april, via: aanmelden@de-nvr.nl. Verdere informatie: www.nederlandsevrouwenraad.nl

Europa: nu is het genoeg!

Maandag 11 mei, Heerenveen

In de aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement op 4 juni as. organiseren EBN, Europe Direct en de Leeuwarder Courant een groot verkiezingsdebat in het Abe Lenstrastadion. Daarin staan twee thema's centraal:

- regelzucht, bureaucratie en de gevolgen van de uitbreiding van de EU;
- de gevolgen van de kredietcrisis voor milieu en duurzaamheid.

Algemeen inleider is Prof. Gormley, Hoogleraar Europees Recht aan de Universiteit van Groningen. Aan het forum onder leiding van Rimmer Mulder, hoofdredacteur van de Leeuwarder Courant, nemen deel: Jan Mulder (VVD), Dorette Corbey (PvdA), Esther de Lange (CDA), Sophie in 't Veld (D66) en Eric Smaling (SP).

Aanmelden per email via: h.van.borselen@planet.nl

NIEUWSBRIEF MAART 2009

STEMMENTRACKER EUROPEES PARLEMENT

Op 4 juni vinden de verkiezingen voor het Europees Parlement plaats. Om kiezers te informeren over het stemgedrag van de partijen in de afgelopen vijf jaar, heeft het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) de StemmenTracker, een variant op de welbekende StemWijzer, ontwikkeld. De StemmenTracker bestaat uit twintig stellingen over onderwerpen die veel in het nieuws zijn geweest gedurende de meest recente zittingsperiode van het Europees Parlement en gaat uit van de het feitelijke stemgedrag van de politieke partijen in het Europees Parlement. Voor geïnteresseerden, de StemmenTracker is te vinden via de internetlink www.BrusselStemt.nl.

AFTELKALENDER VOOR EP-VERKIEZINGEN VAN DE EUROPESE BEWEGING BELGIË

Met het oog op de komende verkiezingen voor het Europees Parlement heeft de Europese Beweging in België, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting en het Verbindingsbureau Brussel-Europa, een aftelkalender uitgebracht. In de 100 dagen naar de verkiezingen – die in België op 7 juni plaatsvinden – wil de kalender jongere kiezers het belang van Europa en van de EP-verkiezingen laten ontdekken. Van dag tot dag, op zeven manieren: via weetjes over het Europees Parlement, via verkiezingsaffiches sinds 1979 (op 11 april vinden we de affiche die de EBN in 1989 heeft laten maken), aan de hand van 'wist-je-datjes', getuigenissen over Europa door jongeren, citaten, cartoons en informatie over projecten van de organisaties die de kalender tot stand hebben gebracht.

Op www.europese-beweging.be kunt u de aftelkalender bekijken.

EVEN VOORSTELLEN...

Ik ben Gera Arts, 27 jaar en woonachtig in Den Haag. Sinds het begin van mijn studietijd ben ik geïnteresseerd geraakt in Europa en heb dan ook de studie Europese Bestuurskunde afgerond. Sinds enkele jaren ben ik werkzaam bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), waar ik onder andere heb meegewerkt aan het rapport *Europa in Nederland* dat in 2007 aan de regering is aangeboden. Vanaf deze maand verzorg ik samen met Marko Bos de EBN nieuwsbrief, die we in een nieuw jasje hebben gestoken. We nodigen u van harte uit om opmerkingen en bijdragen die u graag opgenomen ziet in deze nieuwsbrief naar ons op te sturen...

LUXEBURGSE ONDERSCHIEDINGEN VOOR NEDERLANDERS, VOOR HET DIENEN VAN DE EUROPESE ZAAK

Eddy Schuyer

Op 19 februari werd in de zaal van de Eerste Kamer een bijeenkomst gehouden van de *Fondation du Merite Européen*. Deze bijeenkomst vond in Nederland plaats omdat drie Nederlanders voor de eerste keer in het bestaan van de organisatie een Luxemburgse onderscheiding ontvingen vanwege bijzondere verdiensten ten behoeve van de Europese zaak. Het presidium van de Eerste Kamer fungeerde als gastheer.

Uit naam van de voorzitter van de Kamer voerde de heer Van der Linden het woord waarbij hij niet verzuimde om de aandacht die de Eerste Kamer in het bijzonder aan Europa geeft te vermelden. Daarna nam de voorzitter van de *Fondation*, de heer Santer het woord om uitvoerig stil te staan bij de verdiensten van de drie gedecoreerden, te weten: Mom Wellenstein, Gijs de Vries en Liane Vissers van 't Hof.

De organisatie heeft op basis van de volgende twee overwegingen een keus gemaakt. Ten eerste wilde men drie generaties eren. Dat lukte niet helemaal omdat de Vries en Vissers van 't Hof niet als zodanig zijn te herkennen. Maar wel is duidelijk dat voor de Vries gold dat zijn inzet voor Europa ook al twintig jaar terug gold en dat dit niet voor Vissers van 't Hof geldt. De tweede overweging was, dat men ook mensen uit verschillende disciplines wilde eren. Dit lukte uitstekend, want voor Wellenstein geldt dat hij in 'de' Europese ambtelijke wereld werkzaam is geweest, voor de Vries gold dat hij als politicus zijn sporen heeft verdient en voor mevrouw Vissers van 't Hof geldt dat zij uit de onderwijswereld voortkomt.

Nadat Santer uitvoerig voor elke drager van de onderscheiding een *laudatio* had uitgesproken, was het woord aan de drie gedecoreerden. Wellenstein schetste een stuk geschiedenis maar deed dat in het perspectief van de toekomst. Natuurlijk kon daarbij niet worden voorbij gegaan aan de kredietcrises. De Vries concentreerde zich op de populistische tendens in het hedendaagse politieke veld als het om Europa gaat. Hij riep op om daar stelling tegen te nemen (zijn bijdrage treft u hieronder aan). Mevrouw Vissers van 't Hof schetste hoe zij Europa in de afgelopen jaren in het onderwijs als thema in de lessen doceerde (in de nieuwsbrief van oktober 2008 is aandacht geschonken aan de dvd-serie *'Europe is Us'* die Liane Vissers van 't Hof voor het onderwijs heeft ontwikkeld). Enkele van haar leerlingen van haar school, het Marnix College in Ede, waren daarbij aanwezig.

Natuurlijk zijn we er trots op dat twee van de gedecoreerden prominent lid zijn van de EBN en het bestuur sluit zich van harte aan bij de vele gelukwensen die zijn uitgesproken.

HET IS HOOG TIJD VOOR EEN PLEIDOOI VOOR EUROPA

Gijs de Vries

De geschiedenis van Europa in de afgelopen honderd jaar wordt gedomineerd door drie ontwikkelingen: de Eerste Wereldoorlog, de Tweede Wereldoorlog, en de Europese integratie. Wie enig besef heeft van het verleden kan niet anders dan met bewondering en dankbaarheid kennis nemen van het succes van de Europese integratie. Landen die generaties lang elkaar als ervijanden beschouwden hebben geleerd hun meningsverschillen en belangenconflicten vreedzaam en volgens gemeenschappelijke rechtsregels op te lossen. Waar haat werd gezaaid en bloed werd verspild heersen nu vrede en recht. Waar miljoenen zuchtten onder dictaturen heersen nu vrijheid en democratie, verankerd en beschermd binnen de Europese Unie. In november van dit jaar zal het twintig jaar geleden zijn dat Duitsland zich herenigde. Duitsland koos en kiest ervoor zijn rol als sterkste land van Europa uit te oefenen binnen de Europese instellingen en gebonden aan het Europees recht. Nergens anders ter wereld zijn zulke positieve en verstrekkende lessen geleerd uit de geschiedenis. Mij vervult dit alles steeds opnieuw met ontroering en trots, en met diepe vreugde dat ik aan dit proces hier en daar een steentje heb mogen bijdragen.

Toch gaat die vreugde gepaard aan zorg. Niets in de geschiedenis is permanent. Onvrede over politiek en samenleving is in veel Europese landen wijdverbreid. Onverdraagzaamheid jegens religieuze en etnische minderheden groeit; achter hooggestemde pleidooien voor vrijheid van meningsuiting schuilen maar al te vaak vooroordelen en xenofobie. De recente economische crisis wakkert deze spanningen aan. 'Eigen volk eerst'-denken wint in veel landen aan populariteit. Er is weinig voor nodig dat die trend zich vertaalt in stemmingmakerij tegen de Europese Unie. Daarbij komt dat nationale politici – ook in Nederland – geen lering hebben getrokken uit de verwerping van het grondwettelijk verdrag in Frankrijk, Nederland en Ierland. Nog altijd spreken zij over wat de Unie niet mag doen, en zwijgen zij over het concrete beleid dat de Unie wel dient uit te oefenen. U bent toch ook tegen de superstaat, nietwaar? Bovenal blijven politici het antwoord schuldig op de kernvraag: wat is hun visie op de toekomst van Europa? Ik verwacht dan ook dat de Europese verkiezingen van 4-7 juni een overwinning zullen opleveren voor

nationalistische en xenofobe partijen. Die zijn tenminste duidelijk. De Europese Unie is dus kwetsbaar: veel brozer dan velen denken. Eén cruciale les heeft Europa de afgelopen zestig jaar niet geleerd. De les dat de Europese Unie niet kan worden gebouwd buiten haar burgers om. Al te lang hebben politici de Europese integratie afgeschilderd als een economische en technische operatie, in plaats van als een politiek proces, waarop burgers volwaardige invloed moeten kunnen uitoefenen.

Maar in Brussel gaat het om macht. Noodzakelijke, gezamenlijk uit te oefenen macht, want onze nationale staten zijn niet langer in staat de belangrijkste publieke goederen –veiligheid, welvaart, gezondheid, recht – zonder hechte Europese samenwerking te waarborgen. De nationale staat in Europa kan niet langer zonder de Europese Unie. Toch blijven nationale politici doen alsof de Europese Unie wel zonder Europese burgers kan. Deze kortzichtigheid vormt de achillespees van de Europese Unie. Zij ondermijnt op termijn ook de legitimiteit van de nationale staat.

Wat is er nodig om meer burgers de overtuiging te geven dat de Europese integratie ook hun persoonlijk belang dient? In de eerste plaats duidelijkheid over de bijdrage van de Unie op drie essentiële terreinen van overheidszorg: economie, milieu, en veiligheid. Wat economie en werkgelegenheid betreft is het nu voor alles zaak protectionisme te voorkomen. De gemeenschappelijke Europese markt is onmisbaar om de economische crisis het hoofd te bieden. Die markt verschaft onze economieën een cruciaal concurrentievoordeel in de wereld. Juist nu moeten wij vasthouden aan de regels die de gemeenschappelijke markt dragen. Steun dus voor het mededingingsbeleid van Neelie Kroes. Maar ook steun aan de pogingen om een wereldhandelsakkoord in de Doha-ronde tot stand te brengen. Op het terrein van de handelspolitiek is de EU een mondiale grootmacht. Nu is het moment om die macht, samen met de Verenigde Staten, in te zetten voor een mondiaal handelsakkoord. Dit alles vergt politieke moed. Juist nu is er behoefte aan nationale politici die zich sterk maken voor de Europese markt. Ook als het gaat om steun aan nationale banken, waaronder ING. Bij een Europese financiële markt hoort uiteraard ook Europees toezicht op die markt. Het is dringend nodig dat premier Balkenende en zijn collega's in de Europese Raad hiertoe de onvermijdelijke en noodzakelijke besluiten nemen. En uitleggen. Dit is geen tijd voor bange politici. De klimaatverandering vormt een groeiende bedreiging van onze veiligheid en welvaart. In december 2008 besloot de EU tot een ambitieus en krachtig klimaatbeleid om in 2020 twintig procent minder CO-2 uit te stoten. In december dit jaar moeten op de top in

Kopenhagen besluiten volgen, onder meer om ontwikkelingslanden te helpen armoede en klimaatverandering te bestrijden. Ook hier zullen nationale politici het belang van krachtig Europees beleid moeten uitdragen.

Veiligheid is het derde hoofdterrein waar de nationale staat een krachtige Europese Unie nodig heeft. Klimaatverandering, bevolkingsgroei, armoede en falend bestuur werken buiten Europa instabiliteit en geweld in de hand. De proliferatie van kernwapens, extremisme, banditisme en interstatelijke conflicten dragen bij aan onveiligheid. In Bosnië en Kosovo zijn er onopgeloste politieke problemen. Rusland roert zich, China komt op, het Arabisch-Israëliëse conflict ettert door. De internationale veiligheidssituatie wordt complexer, de onvoorspelbaarheid neemt toe. Geen land in Europa is sterk genoeg om die problemen op eigen kracht aan te kunnen. Diplomatiek en militair wordt van de Europese Unie dus een grotere verantwoordelijkheid gevraagd. Is Nederland daar klaar voor? Toen minister Verhagen vorig jaar waarschuwde ook Nederland meer zal moeten investeren in defensie, bleef het muisstil in Den Haag.

Veiligheid, welvaart en behoud van een gezond leefmilieu kunnen in Europa alleen nog worden gewaarborgd voor zover nationale politiek is ingebed in effectief Europees beleid. Dat vereist van nationale politici dat zij zich openlijk en met overtuiging uitspreken en inzetten voor zo'n Europees beleid, in plaats van de indruk te blijven wekken dat de politiek draait om hun nationale hoofdstad alleen. Het vereist dat politieke partijen scherp en duidelijk aangeven hoe de EU kan en moet bijdragen aan de oplossing van binnenlandse problemen. Meer eerlijkheid dus, en meer moed. Met minder kan Europa niet toe.

Maar er is meer nodig. Burgers van Nederland of Tsjechië, Duitsland of Polen moeten zich ook burgers kunnen voelen van Europa. Zestig jaar na de oprichting van de Europese Gemeenschap dient eindelijk inhoud te worden gegeven aan het Europees burgerschap – niet als alternatief voor het nationaal burgerschap, maar als concrete aanvulling erop. Bijvoorbeeld via het onderwijs. Bijvoorbeeld door te financieren dat iedere school een scholenband kan aangaan met een andere school in de Unie. En door iedere scholier en student in Europa het recht en de mogelijkheid te geven een aantal maanden in een andere EU-lidstaat te studeren. Waarom is het Erasmus-programma met meer dan een miljoen deelnemers zo'n succes? Omdat het jongeren een bredere blik geeft, en een betere start op de arbeidsmarkt. Omdat het Europa concreet maakt. Versterken dus, die Europese dimensie van het onderwijs. En natuurlijk hoort daarbij ook wezenlijke aandacht voor geschiedenis en cultureel erfgoed. Een nationale canon kan daarbij

helpen, mits die een open oog heeft voor de inbedding van ons eigen land in Europa. Lang hebben velen gedacht dat de Europese integratie vanzelf sprak. Dat de visie van Immanuel Kant uit Zum Ewigen Frieden het had gewonnen van die uit Thomas Hobbes' Leviathan, en dat, om in de geest van Fukuyama te spreken, Europa definitief de overwinning had behaald op de eigen geschiedenis. Niets is minder waar. Kleingeestig groepsdenken en vooroordelen over vreemdelingen zijn van alle tijden. Vandaag knagen zij aan de wortels van de Europese integratie. Ook, en hoorbaar, in Nederland. Het is tijd voor een tegengeluid, ook van de toonaangevende maar zwijgende Nederlandse politici: een pleidooi voor een krachtig en effectief Europa. Een Europa dat vrede en recht ook de komende generaties zal kunnen handhaven, en kan uitdragen in de wereld. Het is hoog tijd voor een pleidooi voor Europa.

ONDERWIJS EN EUROPA

Het Europa van 2025 door de ogen van middelbare scholieren

Hoe ziet jouw wereld eruit in 2025? Waarschijnlijk werk je al een tijdje en woon je zelfstandig of samen, met of zonder kat en kinderen. Woon je nog wel in Nederland? Dit zijn enkele van de vragen die centraal stonden in de prijsvraag die het Instituut voor Publiek en Politiek eind 2008 organiseerde onder middelbare scholieren. De tien winnende inzendingen waren afkomstig van het Mondiaal College te Nijmegen, Het Christelijk Gymnasium Byers Naudé te Leeuwarden en de daltonschool Markenhage te Breda. De scholieren werden beloond met een bezoek aan Brussel.

CANON VOOR DE EUROPESE INTEGRATIE (6)

Reactie van de heer Elzinga

De heer Elzinga signaleert twee onevenwichtigheden in de tussenstand van de canon (zie de nieuwsbrief van januari jl.). Ten eerste zijn de 'ophangpunten' wel heel onevenwichtig verdeeld over de rond 60 jaar geschiedenis van de Europese integratie. De eerste 15 onderwerpen (ophangpunten) gaan bijna geheel over de thema's uit de eerste 25 jaar (1949-1974). "Als gevolg van deze eenzijdigheid kan de canon, in zijn huidige vorm, m.i. niet voldoende basis leveren voor een coherent en compleet verhaal over de ontwikkeling (tot nu toe) van de Europese integratie. Immers er is geen behoefte aan geschiedschrijving over Europese integratie die slecht spoort met de bredere (West-) Europese geschiedenis over dezelfde periode, waarin de 'koude oorlog' en de beëindiging daarvan en ook de dekolonisatie en later de globalisering een grote plaats zullen innemen."

Daarnaast vindt de heer Elzinga dat de dimensies van Europese politieke samenwerking (EPS) en van Europese veiligheid te weinig aandacht krijgen (en allerlei details van de economische integratie te veel): "De dreiging die uitging van de Sovjet-Unie is heel lang een grote drijfveer geweest voor de politieke en economische ontwikkelingen in West-Europa. De institutionele ontwikkeling van EGKS, EEG en Euratom tot EG en later tot EU is niet los te zien van het op gang komen van het CVSE-proces en later het ontstaan van de OVSE (...), van de ontwikkeling van Europese Raad en de EPS (...), van de ervaringen in de WEU (nu ook in EU) en de mislukking van de EDG. De ontwikkeling van de werkterreinen en (vooral na 1990) de uitbreiding van de Raad van Europa, de NAVO en de OESO maakten eveneens deel uit van het proces van de Europese integratie."

Op verzoek van de redactie heeft de heer Elzinga een korte schets voor twee nieuwe vensters, de EPS en de CVSE/OVSE, opgesteld.

EPS

Tijdens de EEG-top van december 1969 in Den Haag was besloten om te testen in hoeverre een gemeenschappelijk buitenlands beleid van de EG-lidstaten mogelijk was. Voor deze test had men twee terreinen uitgekozen: de voorbereiding van een gemeenschappelijke benadering van het Oost-Europese voorstel voor een Europese Veiligheidsconferentie en het ontwikkelen van een gezamenlijk beleid met betrekking tot het Midden Oosten. Voor beide onderwerpen werd een werkgroep gesticht.

Dit experiment pakte vooral goed uit bij de voorbereiding (in een heel actieve werkgroep) van wat vanaf rond 1972 ging heten de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE). Geïnspireerd door dit succes werden, in de loop van de jaren zeventig en tachtig, veel meer EPS-werkgroepen in het leven zijn geroepen. Er ontstond toen in de diverse hoofdsteden een duidelijke behoefte om, op steeds meer werkterreinen van buitenlands beleid, te komen tot afstemming en gemeenschappelijk optreden in EPS-verband. Genoemde werkgroepen rapporteerden aan een Politiek Comité dat was samengesteld uit de Directeuren-Generaal Politieke Zaken van de EG-lidstaten. Het Comité Politique – waarbij dr W. van Eekelen zeer nauw betrokken is geweest – rapporteerde rechtstreeks aan de Raad van Ministers van de EG maar deze rapportage bleef, vooral aanvankelijk, wel een beetje 'extra-communautaire'. Later zijn de activiteiten van het Comité Politique als zelfstandige pijler, ingelijfd en ingepast in Brussel. Ze vormen nu de basis voor o.a. het optreden van de Buitenlandcoördinator (Solana) van de EU.

Helsinki-proces (CVSE/OVSE) en beëindiging van de koude oorlog.

Vanaf kort na de tweede wereldoorlog hebben de Sovjet-Unie en andere landen van het Warschaupact regelmatig voorstellen gedaan voor een 'Europese Veiligheidsconferentie'. Dat leek weinig meer dan een tactische zet in de Koude oorlogspropaganda. Aan het begin van de jaren 70 begon er een wederzijdse politieke bereidheid te ontstaan om een groot aantal geschilpunten tussen oost en west, min of meer gelijktijdig, te regelen. Het ging in die tijd vooral om een beperking van de strategische bewapening van de VS en de USSR, om een evenwichtiger militaire situatie in centraal Europa, om meer samenwerking en handelsverkeer tussen Oost en West, om wat meer respect voor mensenrechten en ook om enige verzachting van de politieke en ideologische tegenstellingen. Het vooroverleg over deze kwesties leidde eerst tot de zogenoemde SALT-akkoorden tussen SU en VS. Daarna – en nadat ook de erkenning van de DDR en de positie van Berlijn geregeld waren – kwamen uiteindelijk tot onderhandelingen in Wenen over mutual balanced force reductions (MBFR) en tot een conferentie over veiligheid en samenwerking in Europa (CVSE). Aan de CVSE namen alle landen van Europa (behalve Albanië) plus de VS en Canada deel.

Aan de CVSE ging, vanaf eind 1972, een half jaar overleg in Helsinki vooraf. Daarbij werd overeenstemming bereikt over een geannoteerde agenda. Deze agenda groeide uit tot een meer dan volledige inhoudsopgave van wat 'de Slotakte van Helsinki' zou worden. De tamelijk lange tekst van de slotakte zelf werd overigens opgesteld in Genève tijdens onderhandelingen die duurden van september 1973 tot de zomer van 1975. De plechtige ondertekening in Helsinki kwam in Augustus 1975. Het grootste deel van de tekst ging over volkenrechtelijke principes, vertrouwenwekkende maatregelen en samenwerking op velerlei gebied, maar de meeste aandacht ging naar de betrekkelijk korte passages over mensenrechten en over het (vrije) verkeer, over de grenzen heen, van personen, ideeën en informatie.

In deze slotakte was voorzien dat er vervolgbijeenkomsten zouden komen waarin de naleving van de gemaakte afspraken zou worden besproken. Dat leidde tot een serie vervolgonferenties waarin de Warschaupact-landen steeds verder in een hoek werden geduwd met verwijten over schending van mensenrechten en belemmeringen van vrij verkeer. Op basis van de slotakte kwamen op veel plaatsen in Oost-Europa onstuitbare dissidentenbewegingen op gang.

De reeks van vervolgmeeings en expertbijeenkomsten groeide, tussen 1977 en 1989, uit tot een bijna permanente conferentie. De CVSE, later omgezet tot een permanente organisatie (OVSE), bleek een uiterst populaire

organisatie, ook na de val van de Berlijnse muur. De in Wenen gevestigde OVSE heeft, vooral op basis van deze reputatie, een rol van betekenis kunnen spelen bij de hervervorming (en uiteindelijk ook de pacificatie) van Joegoslavië en bij de staatkundige en staatsrechtelijke vernieuwingen in alle landen van het voormalige Oostblok. Ten oosten van het vroegere 'ijzeren gordijn' heeft de OVSE, vaak tezamen (soms ook in concurrentie) met de Raad van Europa, een groot aandeel gehad bij de eerste voorbereidingen van Midden- en Oosteuropese landen op hun latere toetreding tot de EU.

In de volgende nieuwsbrief zullen we de 'tussenstand' van de canon opnemen.

ACTUALITEITENSEMINAR PIRATERIJ OP ZEE

Erwin van der Linden (secretaris Eurodefensie)

Woensdag 25 februari vond een actualiteitenseminar over 'piraterij op zee' plaats in de Julianakazerne in Den Haag. Eurodefensie, werkgroep van de EBN, organiseerde dit evenement samen met de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders (KVNR). En met veel succes. Zo'n honderdvijftig deelnemers namen plaats in de aula van de kazerne om te luisteren naar de visie van mevrouw Netelenbos, voorzitter van de KVNR, en van vertegenwoordigers van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, Buitenlandse Zaken en Defensie.

Mevr. Netelenbos erkende dat de aanpak van piraterij op papier mooi was geregeld, maar stelde vraagtekens bij de prioriteit die ligt bij de bescherming van voedselkonvoeien van de Verenigde Naties terwijl alle koopvaardij schepen bloot staan aan gevaar. De KVNR pleit voor de wenselijkheid van een groter EU-kader en betere coördinatie tussen de verschillende landen. Mevrouw Lijnzaad van het ministerie van Buitenlandse Zaken zette nauwgezet uiteen wat de juridische kaders zijn die tevens de grenzen vormen van mogelijkheden om deze misdaad aan te pakken. Hierbij kwam ook de rol van de vlaggenstaat van het schip ter sprake. De heer Merkus lichtte vanuit het perspectief van het ministerie van Verkeer en Waterstaat de procedures toe voor het indienen van een bijstandsverzoek voor escortering in onveilige wateren.

KTZ Bauer ging vervolgens in op de effectiviteit van piraterijbestrijding naar aanleiding van operatie ATALANTA. Hij wees er met nadruk op dat een lange termijn-oplossing slechts kan worden gerealiseerd door inspanningen op het gebied van *regional capacity building* in de falende kuststaten. Ten aanzien van de capaciteit om op te treden wees hij op het feit dat de Nederlandse marine tijdelijk over minder schepen

beschikt. KLTZ Reesink deelde daarop zijn ervaringen als commandant van Hr. Ms. De Ruyter tijdens een recente missie. Hoewel er geen contact is geweest met piraten was zijn verhaal vanuit de praktijk een prima aanvulling op de overige sprekers.

50♀/50♂

Binnen zes maanden na de verkiezingen van het Europees Parlement wordt tevens de nieuwe Europese Commissie benoemd. De Europese Vrouwenlobby campagne 50/50 'No modern European Democracy without Gender Equality' zet zich in voor een gelijke vertegenwoordiging van vrouwen en mannen. Spreekt deze boodschap u aan, teken dan de petitie op de internetsite <http://www.5050democracy.eu/>.

INITIATIEF EUROPA DIRECT CENTRUM

De gemeente Den Haag is bezig met de oprichting van een Europa Direct Centrum, in het Atrium van het stadhuis. Het Europa Direct Centrum heeft 3 taken, te weten: het verschaffen van informatie over de EU aan de inwoners van Den Haag en omstreken, het opbouwen en onderhouden van een netwerk met 'Europese partners' en het organiseren van Europa-activiteiten al dan niet in samenwerking met Europese partners in de stad.

EUROPE'S WORLD

Europe's World is een onafhankelijk tijdschrift dat beleidsmakers en opiniemakers vanuit heel Europa een platform biedt om hun ideeën kenbaar te maken. Het blad heeft meer dan 100.000 lezers, die actief zijn in de politiek, het bedrijfsleven, de media en NGO's. Het blad verschijnt driemaal per jaar.

De verschillende artikelen zijn gratis te lezen op de website <http://www.europesworld.org>. Daarnaast vindt u op de website andere rapporten en bijdragen aan het debat over de beleidsuitdagingen waar Europa voor staat. Lezers worden aangemoedigd om interessante rapporten en bijdragen via de website voor een breder publiek toegankelijk te maken.

Hierbij een greep uit de inhoud van de eerste aflevering van *Europe's World* van 2009.

[Why Europe must create a strong financial watchdog](#) by Bernhard Speyer, Norbert Walter
[A bond-issuing EU stability fund could rescue Europe](#) by Daniel Gros, Stefano Micossi
[Europe must swallow its bitter economic medicine](#) by Leif Pagrotsky

[How hubris is leading the EU to its nemesis](#) by Pierre Moscovici

[With no constitution, does Europe have a foreign policy Plan B?](#) by Philippe Moreau-Defarges

[The CAP needs radical reform, not tinkering](#) by Rudy Rabbinge

[Charting Europe's changing shape](#) by Olli Rehn
[Assessing the western Balkans' EU membership hopes](#) by Erhard Busek

[Why we mustn't look at Eastern Europe as a single bloc](#) by Mircea Geoana

[How to cut the Gordian knot of Europe's muddled immigration policies](#) by Martin Baldwin-Edwards

[Why renewable energy is much more than a flight of fancy](#) by Andris Piebalgs

[Climate change is now fast outstripping climate policy](#) by Anders Wijkman

[Europe leads the world on sustainability, but could do better](#) by Candice Stevens

[It's time for the EU to shift gears on the transport sector](#) by Hans Jensen

STUDIUM GENERALE UNIVERSITEIT LEIDEN ORGANISEERT: BUITENLANDS BELEID BELICHT

Een serie lezingen door het Ministerie van Buitenlandse Zaken

Als vroege handelsnatie heeft Nederland een lange traditie in het onderhouden van buitenlandse contacten en betrekkingen. Vanaf het einde van de achttiende eeuw werden deze betrekkingen in staatkundig opzicht geformaliseerd tot een eerste Departement van Buitenlandse Zaken, dat mede door het gevoerde neutraliteitsbeleid aanvankelijk nog gering van omvang was. Na de Tweede Wereldoorlog werd Nederland lid van vele internationale samenwerkingsorganisaties en groeide het departement tot wat nu het Ministerie van Buitenlandse Zaken is, met zijn departement in Den Haag en zijn vele diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland.

Door Nederlands deelname aan de Europese integratie en de toenemende globalisering neemt het belang van goede internationale contacten en betrekkingen op vele gebieden toe en daarmee ook het belang van het buitenlandse beleid. In de serie lezingen worden belangrijke onderwerpen van het buitenlandse beleid belicht door bewindspersonen en andere sprekers namens het ministerie en vanuit de Leidse universiteit. De toehoorders wordt ruim de gelegenheid geboden vragen te stellen en mee te discussiëren.

Donderdag 26 maart 2009

Officiële opening: Rietje van Dam-Mieras
Vice-Rector Magnificus, Universiteit Leiden

De constanten in het Nederlands buitenlands beleid

Pieter de Gooijer (DG Politieke Zaken)

Nederland en het buitenland in historisch perspectief

Albert Kersten (Emeritus hoogleraar Diplomatieke Geschiedenis, Universiteit Leiden)

Dinsdag 31 maart 2009

Nederland en de Europese Unie

Frans Timmermans (Staatssecretaris voor Europese Zaken)

Wim Voermans (Hoogleraar Staatsrecht en Bestuursrecht, Universiteit Leiden)

Donderdag 9 april 2009

Nederland en Europa's oostgrens

Caspar Veldkamp (Directeur Zuidoost- en Oost-Europa)

Nederland en internationale vredesopbouw

Paula Sastrowijoto (Coördinator Afghanistan)

Donderdag 16 april 2009

Nederland en de Verenigde Staten

Maxime Verhagen (Minister van Buitenlandse Zaken)

Rob de Wijk (Hoogleraar Internationale Betrekkingen, Universiteit Leiden; Directeur Centrum voor Strategische Studies, Den Haag)

Donderdag 23 april 2009

De Nederlandse ontwikkelingssamenwerking

Maarten Brouwer (Ambassadeur in Algemene Dienst voor OS)

Jan Kees van Donge (Onderzoeker bij het Afrika-Studiecentrum, Universiteit Leiden)

Donderdag 7 mei 2009

Nederland en internationale duurzaamheid

Simon Smits (Directeur Economische en Ecologische Samenwerking)

Rietje van Dam-Mieras
Vice-Rector Magnificus, Universiteit Leiden

Donderdag 14 mei 2009

Het internationale cultuurbeleid van Nederland

Margriet Leemhuis (Ambassadeur Culturele Samenwerking)

Schilderkunst als dekmantel. Het snijvlak van diplomatie en kunst in de 17e eeuw

Marika Keblusek (Universitair docent, School of Art History, Universiteit Leiden)

Feestelijke afsluiting

Inleiders en discussieleiders zijn:

Roel van der Veen (Wetenschappelijk Raadadviseur, Ministerie van Buitenlandse Zaken)

Andreas Kinneging (Hoogleraar Rechtsfilosofie Universiteit Leiden)

Tijd:

19.30-22.00 uur
inclusief pauze en vragen/discussie

Locatie:

Academiegebouw
Rapenburg 73
Leiden

Toegang gratis - Aanmelden verplicht

Vanwege het beperkte aantal plaatsen wordt belangstellenden verzocht zich aan te melden via studiumgenerale@ics.leidenuniv.nl. Aanmelden voor de serie of per lezing kan tot 2 dagen voor de datum; u ontvangt geen bevestiging.

Informatie/organisatie:

Studium Generale Universiteit Leiden
Josette Molenaar
Postbus 9500, 2300 RA Leiden
je.molenaar@ics.leidenuniv.nl
071 5277295/7296/7283
www.studiumgenerale.leidenuniv.nl